

Helle T. Johansen

Dirvi at liva - og at doyggja

Eg orki ikki meira! Eg haldi, at tað hevði verið best fyri allar partar, um eg ikki var til meira. Eg orki einki. Orki ikki at gera reint ella rudda. Orki ikki at fáa vitjan. Orki ei heldur at fara at vitja fólk. Vil bara hava frið.

Familjan nýtir nógv orku uppá at hjálpa meg, og bjóðar mær ofta til døgurða. Tey ringja næstan dagliga fyri at vita, hvussu eg havi tað. Tey halda óivað, at tað er synd í mær, at eg eri einsamøll, men í veruleikan er tað tað, eg havi tað best við. Tað eg helst vil. Eg átti at skammast, at lata tey ganga runt og stúra fyri, hvussu eg havi tað, og nýta tíð og orku uppá meg. Nei, best er um eg bara hvørvi. Eg veit bara ikki hvussu. Eg orki enn ikki at taka støðu til, hvussu eg skal fara. Tað tykist sum ein risa uppgávu, bara tað at skulu hugsa, og taka støðu til okkurt.

Tað einasta løta, eg havi tað nøkulunda, er, tá ið eg sovi. Tá ið eg liggi fjálgt og gott undir dýnuni, í myrkri við vissu fyri, at eingin væntar nakað av mær beint nú og næstu tímarnar.

Vakni eg klokkan 2 um náttina, liggi eg ofta og grundi eina góða løtu, áðrenn eg sovni aftur. Framvegis er 4-5 tímar til eg skal upp. Framvegis kann eg liggja trygt og gott í friði her undir dýnuni.

Vakni eg klokkan 5, so er beinanvegin galið. Tá fer hjartað alt fyri eitt at tvíspara, og tað so hart, at tað kennist sum er tað á veg út úr bringuni. - Áh nei, nú er bara ein góður tími til eg noyðist upp. Ein tími, til eg skal okkurt. Ein tími til onkur væntar okkurt av mær. Eg royni at sissa mær, at anda djúpt og at hugsa um okkurt hugaligt, men tað riggar ikki. Kroppurin hjá mær hevur valdið, og ger vart við, at vandi er á veg. Eg kenni máttmikið møði í øllum limum. Eg havi andspenni. Vøddarnir eru spentir. Alt er á varðhaldi. Ansið eftir: Ein nýggjan dagur er fyri framman, og tú veitst enn ikki hvussu nógv ringt er í vænti. Tú veitst bara, at tað er vandamikið.

Eg royni at krógva mær undir dýnan. Haldi morgunsólin úti. Royni at sovna aftur, men tað riggar ikki. Hjartað tvísparar framvegis, og eg sveitti og eri ísakøld í senn.

Knappliga ringir vekjarin, og eg hvækki við, sum hevði eg fingið ein neva í búkin. Áh nei, nú byrjar dagurin. Eg má fara til arbeiðis. Eg havi so nógv, eg skal hava gjørt, og eg stóri fyri, at eg ikki ná alt. Eg komi ongantíð á mál. Hvørja ferð eg skal til at fínussa eina uppgávu, koma nýggjar inn; eg fá aldrin gjørt nakað til fulnar. Tað hendir seg nærum aldrin, at eg eri nøgd við úrslitinum, tá ið eg má lata uppgávuna frá mær.

Eg kenni á mær, at starvsfelögunum ekki tosa so nógv við mær meira. Tey eru uttan iva heldur ikki nøgd við míni úrslitið, og hævdu nokk verið glað, um onkur annar hevði fingið mitt starv. Eg haldi ikki, at teimum dámar mær. Hvussu skulu tey eisini kunnu vera góð við einum, sum meg, sum ikki dugir mitt starv til fulnar.

Eg noyði meg at fara upp, hóast lemjandi pínu í hvønn einasta vødda og hvørjum einasta liði. Komin út í baðirúminum, má eg seta mær á kummuna. Alt melur fyri mær, sum var eg í eini karrusell. Sveittin drívur av mær, samstundis sum eg skelvi av kulda. Eg vil spýggja, og kenni, at eg eri um at svíma. Eg leggi mær á gólvi, fyri ikki at detta. Balli mær við baðihandklæðinum, og kenni hitan úr gólvinum sníkja sær inn í kroppin. Áh, hevði eg kundi ligið her í frið, restin av degnum.

Nei, eg má upp aftur. Eg má til arbeiðis. Fólk bíða eftir, at eg fái gjørt uppgávarnar lidnar. Aftur noyði eg meg upp á beinini, og fari trilvandi inn undir brúsuna. Eg megni akkurát at vaska mær, so má eg hvíla mær aftur. Orki ikki at halda mær á beinini. Seti meg, framvegis dýggjvát á kummuna, og balli mær aftur við handklæðinum.

Nei, kann ikki sita her. Eg má víðari. Reisi meg upp at turka mær, og so í klæðini. Alt ørar fyri mær, men eg má. Tað verður nokk betri, tá ið eg havi fingið okkurt at eta. Fari út í køkin og koyri havragrýn í ein tallerk. Eg veit, at eg noyðist at fáa okkurt heilsugott niðurum, og eg royni veruliga at eta, men eg megni ikki at svølgja. Hálsurin er turrur og tað kennist sum royni eg at koyra ein turran lappa gjøgnum eitt klænt óslætt hol. Maturin vil ikki niðurum. Tvørturímóti er okkurt sum vil upp. Eg kasti frá mær, seti tallerkin yvir í vaskið, og lati meg í frakkanum. Eg má fara nú. Klokkan er nógv.

Á veg út í bilin, kenni eg óttan fyri degnum sum liggur fyri framman. Eitt flog, ið minnir um verkir fer gjøgnum magan og eg ringist av pínu. Nei, eg klári ikki vegin oman. Eg má á vesi og tað nú. Eg má fara inn aftur, og beint á vesi. Tað er ikki meira enn eg nái eg fáa buksurnar niður og seta meg, so kemur tað sum eitt skot. Illa lurtandi væta sprænir úr meg, og búkvøddarnir kroysta seg saman.

Tað er tað sama hvønn morgun. Hetta er ikki rætt. Hetta kann ikki vera rætt. Eg kann ikki halda hvørki mat ella vætu í mær. Mann eg vera sjúk? Eg havi ilt allastaðni. Kanska átti eg at ringja til læknan. Bara tað ikki er okkurt álvarsligt. Kanska havi eg krabbamein í maganum ella í tarmunum. Eg havi lisið, at tá rennir tú ofta á vesi og hevur ringt við at halda matin í tær, og tú fært ofta sveittabrot. Kanska er tað tað, sum feilar.

Eg siti eina lötú afturtrat, inntil eg eri vís í, at einki er eftir. Búkvøddarnir ringja sær saman aftur og aftur, men nei, har er tómt.

Eg turki meg og skolið niður. Fáí vaskað mær hendurnar og grúlva inn í song. Eg má ringja til læknan. Eg ringi og ringi, men sleppi ikki ígjøgnum. Áh nei, og nú átti eg at vera komin til arbeiðis. Eg má ringja og siga, at eg eri sjúk, men ... hvørja sjúku? Endilliga sleppi eg ígjøgnum. Eg fáí sagt mítt navn, og at eg ikki havi tað so gott. So knýtir hálsurin seg saman og eg skeri út úr. Eg gráti hart. Eg higstri. Eg veit ikki hví, eg faí ikki steðga. Eg havi bara huga at gráta og fáa einki sagt.

Læknaskrivarin roynir at sissa mær. So hoyri eg, at hon tosar við onkran aftanfyri. Hon kemur aftur og sigur:

“Tú mást heldur koma at tosa við læknan. Kanst tú koma klokkan 9?”

Eg fáí kroyst eitt ja fram, meðan eitt yl er á veg upp gjøgnum hálsinum. Eg blaki telefonin frá mær, og kroysti andlitið niður í koddan, og gráti nú við fullari megji. Onkursvegna er tað ræðandi, at eg ikki havi tamarhald á grátinum. Eg havi ikki tamarhald á nøkrum yvirhøvdur. Samstundis er tað ein lætti at gráta. Eg verði móð í kroppinum og vøddarnir kennast ikki longur so spentir. Eg havi hug at balla mær undir dýnuna og sova, men eg má ikki sovna. Eg má yvir til læknan. Eg má fáa kannað hetta, og fáa vissi. Vónandi er tað einki, men kanska er tað krabbamein! Óttin kemur aftur og roynir at taka ræðið á meg. Kanska eri eg deyðasjúk! Kanska er lívið liðugt!

Løgið. Í morgun hugsaði eg um at taka lívið av mær, at best var fyri øllum um eg hvarv. Nú eri eg bangin um at hava ein lívshættislig sjúku.

© Helle T. Johansen 2009. All rights reserved.
Tað er strangliga banna at nýta tekstin, ella partar av honum, uttan at høvundan loyvi.